

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto
kuuleminen@tem.fi

Viite: Dnro TEM/1965/08.04.01/2013

Asia: Mieliopide Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Yleistä

Olen jo aiemmin ottanut kantaa Fennovoiman suunnitelmaan. Käsityksekseni on tullut, että nämä YVA:t kuulemisineen ovat teatteria, jossa muka asukkaille annetaan mahdollisuus sanoa mielipiteensä ja kertoa jopa faktoja. Tavallaan annetaankin, mutta hanke etenee faktoista piittaamatta. Jääviksi todettu Fennovoiman perustajajäsen sai toimia TEMissä hankkeen valmistelijana, konsultti on aina sama, riippumattomaksi mainostetun STUKin johtaja loikkaa julkisesti ydinvoimayhtiön /ydinaseyhtiön konsultiksi, muutamia esimerkkejä mainitakseni. Muutenkin ovet tuntuvat näissä asioissa käyvän tiuhaan puolelta toiselle (vrt. Talvivaaran ja Raahen Laivakankaan uraanipitoiset kaivosten konsultit/ELY). ”Kuulemisten” esille tuomista faktoista ei seuraa toimenpiteitä. Tämä on rapauttanut kansalaisten käsityksen ”oikeusvaltiosta”. Kuullaan mutta ei kuunnella.

Hankkeen perusteluista

Alkujaan F:n yksi perusteluista oli, että Suomi saataisiin riippumattomaksi Venäjältä tuotavasta sähköstä, mainitsipa muuan raahelainen kansanedustaja venäläisen sähkön eettisistä ongelmista - silloin. Tämä kertautui monien muidenkin lobbauspuheissa. Siksi onkin surkukupaisaa, että nyt samainen Fennovoima on valmis ottamaan **Venäjän valtionyhtiön pääosakkaakseen**. Tosin F. puhuu ”vähemmistöosakkuudesta”, kun kyseessä on vähintään 34%. Kuitenkin Talvivaarasta puhuttaessa valtion 17% mainitaan pääosakkuutena varsinkin silloin kun veronmaksajia huudetaan apuun. Viestintä on veikeää.

Toinen perustelu aiemmin oli sähkön kulutuksen kasvuennuste. Laskelmat tiedettiin jo silloin virheellisiksi, mutta siitä ei välitetty. Nyt nämä faktat on osittain jo jouduttu myöntämään ja on alettu puhua sähkön viennistä, ilmeisesti Venäjälle. Meillä on kuitenkin sovittu, ettei ydinsähköä viedä. Jos tähän päädytään, tulos on ”**sähkö vientiin ydinjäte lapsille**”. Hyöty valuisi ulkomaille.

Fennovoiman laitokselle ei ole tarvetta, jos Olkiluoto 3 joskus valmistuu. Uudet innovaatiot kuten esim. ledien lisääntyvä käyttö vähentävät edelleenenergian tarvetta. Ylen uutisen (10.11.2013) mukaan

(http://yle.fi/uutiset/energiatehokkaat_lamput_saastaneet_paljon_sahkoa/6926467?fb_action_ids=10151964625723011&fb_action_types=og.recommends&fb_source=aggregation&fb_aggregation_id=288381481237582) ovat jo vähentäneet kotitalouksien valaistukseen käyttämää energiaa yli puolella verrattuna v.2006 tilanteeseen.

Vaadinkin, että **0-vaihtoehto tutkitaan perusteellisesti**. On vastuutonta ja yhteiskunnan kokonaisedun vastaista, että pienten sähköyhtiöiden varoja käytettäisiin tarpeettoman ydinvoimalan rakentamiseen neitseelliselle paikalle, jossa jo infran rakentaminen nostaa kustannuksia. Samalla tuhottaisiin alueen ainutlaatuinen luonto.

Ydinvoimalan paikka

Hanhikivi ei todellakaan sovellu ydinvoimalan paikaksi. Onkohan muualla kokemuksia merenpinnantasoon sijoitetuista voimaloista? Niemen keskikorkeus on korkeintaan 1,5 m. Melkein joka vuosi ahtojäät ympäröivät niemeä jopa 10-metrinä röyryinä ulottuen pohjaan asti. Tällöin jää voi tukkia vedenottoputken ja meillä on ikioma Fukushima.

Fennovoiman ja Rosatomin luotettavuus

Viime vuosien aikana Fennovoiman edustajat ovat aktiivisesti levittäneet erilaista ”disinformaatiota” ympäri Suomea vakuutellen mm eri tilanteissa, että heillä on tarvittavat maat hallinnassaan. Alkuvaiheessa he myös lupasivat tulla paikkakunnalle vain, jos saavat maat vapaaehtoisin kaupun. Nyt kuitenkin Fennovoima on vaatimassa itselleen pakkolunastuksen avulla yli 100 ha paikallisten maita. Vuokramailla oleviin mökkiläisiin ei ole otettu minkäänlaista yhteyttä. Elinympäristön ja maiseman riistämiseksi pitäisi myös laskea hinta, kun nyt näitä talousasioita niin kovin korostetaan..

Rosatom on mm. toimittanut ala-arvoisia osia Intian (Koodakulum) voimalaan, Turkissa ja Bulgariassa oli ongelmia, puhutaan korruptiosertifikaateista.

Asukaskyselystä

YVA-tilaisuudessa Fennovoima muistaakseni lupaili, että kaikille mökkiläisille lähialueilla lähetetään kysely. Olen osallisena mökkiin, joka on n 1 km:n päässä suunnitellusta voimalasta ja lisäksi lapsuudenkotini, josta myöskin omistan puolet on 8-tien meren puolella eli alle 5 km etäisyydellä. Mitään kyselyä ei ole tullut, ei minulle eikä toiselle omistajalle. Myöskään edellisiin kyselyihin en päässyt vastaamaan.

YVA:ssa selvitettävä

- ⑩ **jätteen kohtalo ja kustannukset**
- ⑩ **todellinen sähköntarve**
- ⑩ **0-vaihtoehto todellisena vaihtoehtona riippumattoman tahon selvittämänä.**
Fennovoiman intresseihin se ei aivan ilmeisesti kuulu.
- ⑩ **sammalet, jäkälät, selkärangattomat . Huolimatta lukuisista pyynnöistä edes indikaattorilajeja Fennovoima ei ole selvittänyt**
- ⑩ **rakennettavan tien ja muun infran kustannukset ja maksajat**
- ⑩ **rakennettavan tien ja linjojen vaikutukset maisemaan**
- ⑩ **massiivisen maansiirron (niemen korottamisen) ympäristövaikutukset ja kustannukset**
- ⑩ **mistä maata on suunniteltu siirrettävän maanottoaikan ympäristövaikutukset ja kustannukset**
- ⑩ **sataman ja laivaväylän räjäytysten ja kaivamisen ympäristövaikutukset kalastoon, kutupaikkoihin ja muuhun meriluontoon**
- ⑩ **evakuointisuunnitelmat ovat täysin riittämättömät. 100 km:n säteellä asuu 370 000 asukasta ja suurin asukaskeskittymä Oulu (ja Raahe siinä matkalla) on vallitsevien lounaistuulten alapuolella. Myös Ruotsin puolella on useita kaupunkeja n. 150 km:n päässä. Miten toimitaan, kun ahtojäät sulkevat vedensaannin ja jäähdytysvettä ei ole saatavilla?**

⑩ On tutkittava Fukushima onnettomuuden seurauksia ja mallinnettava sen mukaan. Siellä ilmeni korkean säteilyn ”hotspotteja” yllättävissä paikoissa.

⑩ Uraanipolttoaineen koko elämänkaaren aiheuttamat ympäristövaikutukset tulee selvittää. Uraanikaivosten paikallisille aiheuttamia sairauksia, kärsimyksiä, juomaveden puutetta, ympäristön tuhoutumista ei saa tällä tavoin ulkoistaa. Polttoaineen hankinta on eettisesti ongelmallista.

⑩ Fennovoiman hankkeen sosiaaliset vaikutukset Pyhäjoella ja Raahessa on selvitettävä.

Lopuksi haluan huomauttaa, että YVA-ohjelmassa vedotaan varsin usein v 2008 selvityksiin. Suurelta osin vuoden 2008 selvitykset eivät ole enää relevantteja. Sen jälkeen on tapahtunut Fukushima onnettomuus, jonka jälkeen turvallisuusarviot on uusittava. Myös monilta osin 2008 selvitykset olivat riittämättömiä ja esim. geologiset selvitykset puuttuivat kokonaan. Indikaattorilajit puuttuivat kokonaan, kasvillisuusselvityksissä oli puutteita, jäkälää sammalia, sieniä, selkärangattomia ei ole uskallettu selvittää ollenkaan, vaikka Hanhikiven niemi on oletettavasti näiltä osin erityisen rikas.

Raahessa

13.11.2013

Vuokko Moisala

FM